

VIŠI PRIVREDNI SUD HRVATSKE

Presuda: Pž. 1854/86 od 6. 4. 1987.

Vijeće: Mr. Veljko Vujović, mr. Pave Dević, prof. dr. Branko Jakaša

## MEĐUNARODNI PRIJEVOZ ROBE ŽELJEZNICOM

*Prijevoz robe željeznicom između SFR Jugoslavije i SSSR-a u tranzitu preko pruga NR Mađarske — Primjena sporazuma o međunarodnom robnom saobraćaju (SMGS) od 1. 11. 1985. godine — Uvjeti pod kojima je primalac robe u Jugoslaviji obvezan platiti troškove prijevoza na tranzitnim željeznicama NR Mađarske — Izmjena ugovora o prijevozu*

Prvostepenom presudom održan je na snazi platni nalog u dijelu u kojem je prvotuženiku naloženo da kao primalac robe po tovarnim listovima SMGS plati tužitelju (prijevozniku) troškove prijevoza robe u međunarodnom željezničkom prijevozu iz SSSR-a preko Mađarske u Jugoslaviju i to u dijelu koji se odnosi na *prijevoz prugama mađarskih državnih željeznica (MAV)*, u dinarskoj protuvrijednosti od 5.105,16 Frs sa 7,5% kamata od 1. XII. 1983. do isplate prema tečaju na dan plaćanja i trošak mandatnog postupka dok je platni nalog ukinut i tužitelj odbijen s tužbenim zahtjevom i to prema prvotuženiku za 8,5% kamata na dosuđeni iznos a prema drugotuženiku, kao kupcu uvezene robe, u cijelosti i riješeno da prvotuženik nadoknadi tužitelju parnični trošak a tužitelj drugotuženiku.

Prvostepeni sud je na sporni odnos među strankama primijenio odredbe Sporazuma o međunarodnom željezničkom robnom saobraćaju (u nastavku teksta: SMGS) od 1. studenog 1951. godine a na temelju sporazuma sklopljenog 10. IV. 1965. godine između vlada SFRJ, NR Mađarske i SSSR (Uredba o ratifikaciji sporazuma objavljena u Međunarodni ugovori i drugi sporazumi — dodatak Službenom listu SFRJ broj 2/66).

Utvrdivši da pošiljalac nije u tovarnim listovima »naznačio tranzitnu željeznicu za koju pošiljalac preuzima troškove«, kako je predviđeno čl. 15. paragrafa 2. SMGS, u ovom slučaju mađarsku željeznicu (MAV), prvoste-

peni sud je zauzeo stanovište da je na platež troškova prijevoza u tom dijelu obvezan prvotuženik kao primatelj robe prema tovarnim listovima SMGS dok je, prihvativši prigovor promašene pasivne legitimacije, odbio tužbeni zahtjev prema drugotuženiku — uvozniku robe.

Protiv ove presude u dijelu u kojem je prihvaćen tužbeni zahtjev prema prvotuženiku i odlučeno o troškovima spora žalbu je podnio prvotuženik i presudu pobija zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava s prijedlogom da se ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

U žalbi u bitnom navodi da prvostepeni sud nije cijenio kao relevantnu činjenicu da je pošiljalac kao prodavalac robe bio obvezan podmiriti troškove prijevoza na tranzitnim željeznicama (Mađarska) i u većini slučajeva u tovarnim listovima unio kraticu »MAV« a nakon uočenog propusta obavijestio teleksima od 15., 17. i 18. XI. 1983. godine šefove pograničnih stanica u NR Mađarskoj i SFRJ da snosi troškove tranzitne vozarine za prijevoz koji su predmet ovog spora i slijedom toga pogrešno zaključio da je prvotuženik u obvezi tužitelju isplatiti utužene prijevozne troškove.

Navodi nadalje da se u spornom slučaju ne primjenjuju odredbe čl. 19. SMGS, na koje se poziva prvostepeni sud u obrazloženju pobijane presude, jer se ne radi o izmjeni ugovora o prijevozu već o izjavi pošiljaoca kojom otklanja propust prilikom ispunjavanja podataka u tovarnim listovima koji se odnose na preuzimanje troškova za tranzitnu željeznicu (MAV) te da prvostepeni sud nije utvrdio činjenicu da li je i kada tužitelj podmirio prijevozne troškove željeznici NR Mađarske, a od utvrđenja te činjenice ovisi i od kada tužitelj ima pravo zahtijevati naplatu zateznih kamata:

Ispitujući prvostepenu presudu u pobijanom dijelu u granicama iz čl. 365. st. 1. i 2. ZPP žalbeni sud je utvrdio da je presuda pravilna i zakonita jer je donesena u postupku u kojem nije počinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. ZPP, na temelju potpuno i pravilno utvrđenog činjeničnog stanja i uz pravilnu primjenu materijalnog prava.

Pravilno je prvostepeni sud, primijenivši odredbe paragrafa 1. i 2. čl. 15. SMGS, koji se primjenjuju na sporni odnos temeljem citiranog sporazuma vlada SFRJ, NR Mađarske i SSSR-a od 10. IV. 1965. godine, prihvatio tužbeni zahtjev prema prvotuženiku.

Troškovi za prijevoz na tranzitnim željeznicama naplaćuju se od pošiljaoca u otpremnoj stanici ili od primaoca u uputnoj stanici (paragraf 1. alineja 1. i 2. čl. 15. SMGS).

Pošiljalac, koji preuzima na sebe troškove za tranzitne željeznice, mora u tovarnom listu u rubrici »naznačenje tranzitnih željeznica za koje pošiljalac preuzima troškove« da naznači, kraćim nazivom tranzitne željeznice za koje želi platiti troškove (paragraf 2. alineja 1. čl. 15. SMGS).

Kod činjenice da niti u jednom od tovarnih listova, na koje se odnosi zahtjev tužitelja za isplatu troškova prijevoza na tranzitnim željeznicama

SR Mađarske, pošiljalac nije »naznačio tranzitnu željeznicu za koju preuzima troškove« (u ovom slučaju upisao kraticu »MAV«) slijedi da je temeljem citiranih odredbi čl. 15. SMGS prvotuženik pasivno legitimiran u ovoj parnici i obvezan tužitelju isplatiti troškove prijevoza.

Okolnost da pošiljalac nije u rubrici tovarnog lista »naznačenje tranzitnih željeznica za koje pošiljalac preuzima troškove« upisao »ne« treba tumačiti na način istaknut u obrazloženju presude prvostepenog suda. Preuzimanje troškova za prijevoz na tranzitnim željeznicama mora biti samo afirmativno tj. ispunjen podatak o tranzitnoj željeznici za koju pošiljalac preuzima troškove, a ukoliko upis nije izvršen, troškove prijevoza u tranzitnoj željeznici mora snositi primalac bez obzira na činjenicu da pošiljalac nije u rubrici »naznačenje tranzitnih troškova za koje pošiljalac preuzima troškove« upisao »ne«.

Na takav zaključak upućuje odredba alineje 3. paragrafa 2. čl. 15. SMGS prema kojoj se troškovi za tranzitne željeznice, koje pošiljalac nije preuzeo na sebe, smatraju kao upućeni na primaoca i treba ih od ovoga naplatiti u uputnoj stanici.

Na postojanje obveze prvotuženika na platež utuženog iznosa ne utječe ni okolnosti što je pošiljatelj naknadno i to teleksima od 15., 17. i 18. studenog 1983. godine obavijestio šefove pograničnih stanica u NR Mađarskoj i SFRJ da preuzima troškove za tranzitnu željeznicu (SR Mađarske).

Izjava pošiljaoca da preuzima troškove za prijevoz na tranzitnim željeznicama, ako je dana nakon što je otpravnoj stanici predana roba s tovarnim listom, predstavlja izmjenu ugovora o prijevozu.

Ugovor o prijevozu pošiljalac može izmijeniti samo u slučajevima i pod uvjetima predviđenim čl. 19. SMGS.

Odredbom čl. 19. SMGS nije predviđena mogućnost naknadnog preuzimanja troškova za prijevoz na tranzitnim željeznicama.

Sve kada bi i takva izmjena ugovora bila dopuštena, treba istaći da se to pravo pošiljatelja gasi prijemom tovarnog lista od strane primaoca ili prispjećem robe u graničnu ulaznu stanicu uputne zemlje, ukoliko je ovoj podnijet pismeni zahtjev primaoca ili telegrafsko saopćenje uputne stanice o zahtjevu primaoca za izmjenu ugovora o prijevozu.

Konačno, na obvezu prvotuženika na platež utuženog iznosa i kamata na taj iznos ne utječe ni činjenica da li je i kada tužitelj isplatio troškove prijevoza željeznici NR Mađarske.

Troškovi prijevoza se naplaćuju od primaoca prilikom izdavanja robe u uputnoj stanici i od tog momenta dospijeva njegova obveza prema uputnoj željeznici. Kod toga nije odlučno da li je i kada izvršen obračun između željeznice koja je pri izdavanju robe naplatila prevozninu, u ovom slučaju tužitelja, i željeznice koja je sudjelovala u prijevozu. Navedeni obračun se vrši na osnovi Propisa o obračunavanju kao dodatka SMGS (čl. 31. paragraf 4. SMGS).

Iz svih navedenih razloga drugostepeni sud je temeljem čl. 368. ZPP odbio žalbu prvotужenika kao neosnovanu i potvrdio prvostepenu presudu u pobijanom dijelu.

Cijeneći da iz navedenih razloga nisu ostvareni žalbeni razlozi kao ni razlozi na koje ovaj drugostepeni sud pazi po službenoj dužnosti valjalo je temeljem čl. 368. ZPP odbiti žalbu prvotужenika kao neosnovanu i potvrditi prvostepenu presudu u pobijanom dijelu.

Viši privredni sud Hrvatske, u Zagrebu, 6. travnja 1987.

Pave Dević, sudac Višeg privrednog suda Hrvatske

*Summary:*

*INTERNATIONAL CARRIAGE OF GOODS BY RAIL*

*The judgement deals with the carriage of goods by rail between Yugoslavia and USSR via Hungary. The carriage was carried out in accordance with and on the basis of the Agreement on International Transport of Goods (SMGS) Nov. 1, 1985. According to this Agreement where it is not stated in the railway waybill that particular expenses relating to transit railways shall be borne by the sender of goods, it has to be taken that the receiver has the obligation to pay all such expenses.*